

Heb. 11,1-7 – preek – NGKE – 2-12-'18

Een levende gemeente (4): 'Geloof'

'Geloof'

'Dat kan ik tegenwoordig niet meer geloven!'

Die uitspraak heb ik de afgelopen jaren nogal eens gehoord.
Van vrienden, van mensen met wie ik op catechisatie heb gezeten
en zelfs belijdenis mee heb gedaan.

Maar ze kunnen het nu niet meer geloven.

Alsof het geloof in de loop van de jaren weggesleten is.

Soms hoor je er ook de reden bij, waarom dat dan zo is!

Vaak ook niet.

Je krijgt de indruk dat het geloof mensen als zand tussen de vingers wegloopt.

Griezelig is dat, als je daar getuige van bent.

Ongeloof is op deze manier iets dat je overkomt.

Waar je helemaal niets aan kunt doen.

De keuze voor het geloof wordt iemand uit handen geslagen.

Ja, zo zien wij geloof wel hè, als een keuze die we maken op grond van iets.

Je kiest zelf óf je gelooft en wát je nog kunt geloven.

Maar als dat zo is,

waarom staat geloof dan in dit rijtje als 'vrucht van de Geest?'

Een levende gemeente (4): 'Geloof'

Voor vrucht kies je niet, vrucht ontvang je, geloof ook?
 Geloven is in dit lijstje niet zozeer een mogelijkheid:
 iets wat je kunt of niet meer kunt.
 Maar eerder een cadeau dat je wilt ontvangen of niet.
 Keuze niet zozeer of je het kunt maar of je het wilt.

Zo kijk ik er meestal niet tegenaan...

Reden om het nu eerst eens over deze vreemde eigenschap in het rijtje van negen te hebben:
 'geloof'. Die lijkt daar immers niet te passen.

Vertaling?

In de bijbelvertaling zit ook al onduidelijkheid over wat geloof is.
 Er staat in de NBV 'geloof', in de oude vertaling (NBG) 'trouw' en in de nog oudere
 Statenvertaling weer 'geloof. Wat is het nu?

Laat ik daarop ingaan met behulp van een verhaal over geloven in de praktijk.
 Ik las het in het boek *'Duizendmaal dank'* van Ann Voskamp, een Amerikaanse christin.
 Eerst iets over Ann. Ann verloor als klein kind haar kleine zusje door een tragisch ongeluk met een
 auto op het erf van de boerderij waar ze opgroeide. Een ramp voor dat gezin. Op dat moment
 verongelukt hun geloof in God ook. Haar vader kan sinds die dag niet meer geloven en het geloof
 van Ann is één grote worsteling geworden.
 Eenmaal volwassen, maakt ze mee hoe haar zwager John zijn kleine jongen Austin van nog geen
 vier jaar verliest door een ongeneeslijke, genetische afwijking. En maar anderhalf jaar later sterft
 haar tweede neefje Dietrich, nog maar vijf maanden oud, vanwege dezelfde ongeneeslijke,
 genetische afwijking.
 Ann is er kapot van.
 Dit tweede sterven scheurt het litteken van vroeger weer helemaal open.

Maar John haar zwager, de vader van Austin & Dietrich, reageert heel anders.
 Hij zegt die dag tegen haar: "We zijn gezegend!
 Dietrich heeft tot op vandaag geen pijn gevoeld.
 We hebben mooie herinneringen aan heerlijke Kerstdagen.
 Dat hadden we bij Austin allemaal niet." Tiffany (zijn vrouw WD) heeft een heleboel foto's en we
 hebben vijf maanden met hem gehad."
 Ann ziet hoe haar zwager met zijn verdriet worstelt, en kan niet anders uitbrengen dan:
 "Als ik het voor het zeggen had, dan zou ik dit verhaal anders geschreven hebben!"

...

Ze heeft er spijt van zodra ze het er uitgeflapt heeft.

Zó had ze het niet willen zeggen.

Maar het is wel eerlijk en in alle rauwe scherpte wat ze voelt.

Al heel lang voelt.

Haar zwager John blijft rustig. Geeft haar zelfs aarzelend antwoord:

"Weet je... ' zegt hij, 'ook met die jongens van ons,
 ik weet niet waarom dat allemaal gebeurde. Maar moet dat dan?..."

Ik zeg dit niet vaak, maar soms moet ik denken aan dat verhaal in het Oude Testament... toen God
 de ongeneeslijk zieke koning Hizkia nog vijftien jaar extra gaf. Omdat die Hem daarom bad.

Maar als Hizkia gestorven was op het moment dat eerst de bedoeling was, zou Manasse, zijn
 zoon, niet geboren zijn.

Weet je wat de Bijbel over Manasse zegt? Dat Manasse de Israëlieten erin voorgegaan was om
 nog zwaarder te zondigen dan de heidense volken om hen heen.

Bedenk eens hoeveel kwaad er voorkomen zou zijn als Hizkia eerder gestorven was, voordat
 Manasse geboren werd...

...

(...) ik wil je er niets anders mee zeggen dan -zei John-
 “misschien... kun je het verhaal maar beter niet anders schrijven,
 omdat je niet weet hoe die andere afloop *dán* zal zijn.” (...)
 “Misschien... denk ik”, zegt John, “... moeten we accepteren dat er dingen zijn die wij gewoon
 niet begrijpen, maar Hij (God) wel.”..

Vertrouwen

Broers en zussen,
 Met wie kun je het beste meevoelen? Met Ann... of met John...?

...

Je kunt John alleen maar begrijpen, als je ‘geloof’ als meer dan een mening ziet.
 John kiest er niet voor in God te geloven, ondanks de feiten.
 Maar op God te blijven vertrouwen, ondanks het verdriet.
 Dit gaat niet over wat je ervan denkt, maar over wat je van God verwacht.

Dat is dus het eerste inzicht over geloof:

Geloof is meer dan een mening.

‘Ik geloof...’ betekent bij ons nogal eens ‘een denkbeeld be-amen.’

Ons geloof maakt dan duidelijk hoe we de dingen zien.

En dat klopt ook wel, daar heeft geloof invloed op, maar het is maar een aspect van het verhaal.

Zo staat het ook in de Hebreeënbrief:

‘geloof overtuigt ons van de waarheid.’ (11,1)

en niet omgekeerd:

‘de waarheid overtuigt ons van ons geloof.’

Dus je geloof beslist hoe je de werkelijkheid ziet.

Als je doorleest merk je dat dit heel praktische waarheid is.

Er wordt over het leven van vier mensen gesproken niet alleen over hun levensvisie:

Abel, Henoeh, Noach en Abraham

Geloof is voor hen ‘kennis’ die je voor je dagelijkse leven nodigt hebt.

Overtuiging waardoor je weet wat je kunt doen.

gelooven heeft met hoofd, hart én handen te maken.

Praktische kennis is die kennis waardoor je het ijs vertrouwt en je er óp waagt al springen er nog
 scheuren in. Je zegt: ‘ooh dat is de deugd!’

Want je hebt uit betrouwbare bron vernomen dat het ijs dik genoeg is.

En al kun je dat niet zelf controleren: je maakt toch de keuze om het ijs op te gaan, op basis van je
 vertrouwen dat je in de boodschapper hebt.

Het Griekse Woord dat wij met ‘geloof’ vertalen is hetzelfde woord dat we met ‘vertrouwen’
 vertalen en met het daarmee samenhangende ‘trouw’.

Daarom zie je het in onze bijbel soms als geloof en soms als trouw vertaald.

We moeten ons goed bewust zijn dat in onze taal ‘geloof’ is gaan betekenen ‘denken dat iets
 waar is’, maar dat het in de Bijbel een veel bredere betekenis heeft:

‘ik denk dat God betrouwbaar is en daarom geloof ik dat wat Hij zegt waar is.’

Zwager John wéét helemaal niet waarom en begrijpt het ook niet waarom hem dit overkomt.

Maar hij heeft een groot vertrouwen in God... (net zoals Noach en Abraham)

Hij vertrouwt God daarom zelfs dit toe en denkt dat er voor Gods verhaal een goede reden moet
 zijn. Alleen maar omdat God goed is.

Dat kan hij op dat moment beslist niet narekenen. Hij weet eigenlijk minder dan ooit.

Maar deze kennis van God geeft Hem de kracht om om te kunnen gaan met deze verschrikkelijke
 feiten. Hij is weliswaar diep geschokt maar geeft de hoop niet op.

Zijn geloof draagt zijn denken.

Zoals in Hebreeën 11 staat: geloof legt een stevige vloer (grondslag vs. 1) onder onze voeten,

waarop we verder kunnen gaan de toekomst tegemoet.
 We zullen niet door het ijs zakken, dat weten we.
 Door ons vertrouwen in God wagen we het verder in dit leven.
 Al kunnen we niet begrijpen hoe dat in elkaar zit.

Door haar geloof vertrouwde Maria zich aan God toe:
 al kreeg ze een boodschap die haar de schande van haar dorp zou maken
 en die haar de relatie met haar verloofde Jozef zou kunnen kosten.
 Het is een verhaal dat ze niet kan overzien.
 Buitenechtelijk zwanger te worden.
 We kunnen hier heel sprookjesachtig over doen,
 maar 't was beslist geen sprookje voor Maria.
 De engel doet een beroep op Maria's geloof.
 Ze vertrouwt zich aan God toe, want Hij is goed!
 Maar dat heeft dus met haar geloof te maken, niet met de feiten.

Dat is een tweede inzicht over geloof:
Geloof is het besef dat God veel groter is dan jij kunt bedenken,
 dus vertrouw je zijn woorden méér dan je ogen kunnen inschatten.

Het derde inzicht is
Geloof is eerst een cadeau, vrucht van de Geest en dan pas een keuze.
 Oftewel: hoe meer ik God vertrouwen schenk, des te meer groeit mijn geloof.

Nogmaals:
 Geloof is maar niet een mening maar een levenshouding.
 Iets wat je in praktijk brengt.
 God maakt 'geloof' tot een karaktertrek samen met de acht andere. Geloof is allereerst een
 cadeau. We krijgen iets van Gods karakter.
 Dat wil zeggen: 'we raken steeds meer met Hem verbonden'.
 We krijgen immers zijn Geest.

Hoe werkt dat?
 Door te vertrouwen, het te doen en dan te ervaren.
 Hoe meer je vertrouwen in de goedheid van God toont en gaat doen wat Hij graag wil,
 des te meer ontvang je geloof van God.
 Je geloof groeit al doende...
 Maar dit vertrouwen krijg je niet vóór de reis in één keer uitgekeerd, maar pas tijdens de reis als je
 het nodig hebt.
 Pas als je in vertrouwen (geloof) onderweg gaat met God.
 Pas als je op het ijs stapt, zul je ervaren dat het houdt, niet eerder.

Geloven hangt dus niet af van wat je over iets denkt,
 maar van wat je van God denkt.
 Als je steeds verder van Hem vandaag gaat staan,
 kun je geen geloof van God ontvangen, wordt ook je geloof kleiner
 en kun je op de duur helemaal niet meer in God geloven.
 Maar als je God zoekt en naar Hem toe gaat. Als je Hem vertrouwt,
 juist als het niet meer weet en niet meer kunt overzien,
 zal Hij je dragen. wat er ook gebeurt.
 Kun je dat geloven?

Amen

(c) ds. Wieb Dijksterhuis. 2 december 2018.